

Atskaite par dalību COPA/COGECA un Eiropas Komisijas
rīkotajā darba grupā:

Agrovide

18.-19.06.2012., Brisele

Izskatāmais jautājums: Kopējā lauksaimniecības politika, vides aspekti, darbavietu veidošanās un darbavietu samazināšanās perspektīvas KLP reformas ietekmē

Rezumējums:

Galvenais diskutējamais jautājums – joprojām nav skaidri identifikatori vides un klimata ieguvumu palielināšanai KLP ietekmē. Nav skaidri definēta arī pašreizējā situācija un Komisijas prioritātes. Joprojām notiek diskusija par atvērtības principu - paredzēt, ka noteiktos apstākļos Pīlāra 2 saņēmējs un/vai vides sertifikācijas shēmas dalībnieks izpilda vienu vai vairākus zaļošanas pasākumus, un papildus zaļošanas prasības tiek samazinātas. Viedokļi atšķiras par principiem un izpildījumu. Joprojām daudz neskaidrības, lai definētu vai izvērtētu šo iespēju. Kā priekšnoteikums, kas jā saglabā jebkurā gadījumā – zaļošanai jā nokļāj visu saimniecības teritoriju.

Diskusijās rosinātie jautājumi:

- Palielinājums augu sekas prasībai no 3 uz 10ha.
- Izņēmumi saimniecībām zem 50 Ha, kur lielākās platības ir zālāji.
- Nav skaidrs, kāda sertifikācija var saskaņoties ar zaļošanas pasākumiem, kas tiek piedāvāti.
- Ir svarīgi saprast, ko zemnieki jau ir izdarījuši agrovides pasākumos, tomēr nevar savienot zaļošanu ar agrovidi. Agrovide jā uztver kā zemes izmantošana videi drošā veidā, pamatojoties uz brīvu izvēli.
- Īrijā, pastāvīgās ganības aptuveni 90%.
- Pasākumu katalogam jābūt daudz plašākam. Nav loģiski 3 pasākumus uzlikt 3 dažādiem lauksaimniekiem, ņemot vērā vietu dažādības (Vācietis).

Par KLP reformas ietekmi uz darbavietām viedokļa nav. Prognozes, ka darbavietas tiks zaudētas Austrumeiropā, efektivitātes palielināšanās rezultātā. Rietumu daļā redz darbavietu radīšanas perspektīvas energokultūru ražošanā, eksporta produktu ražošanā, augstāka līmeņa produktu ražošanā. KLP uzliek jaunas saistības un pienākumus ražošanas procesam. Nav rēķināts, vai atlikušie līdzekļi pietiks atalgojumam, vai varēs cilvēkus algot. Trūkst konkrēti dati un modelēšana ietekmes izvērtēšanai. Viena no ietekmēm – darbi administrēšanā, ko varēs vieglāk identificēt.

Izskatāmais jautājums: Ūdens, viedokļi par apūdeņošanas sistēmām, ūdens krātuvēm un dzeramā ūdens aizsardzību. Efektivitātes paaugstināšana izmantojot ūdeni lauksaimniecībā. Pasākumi, lai mazinātu lauksaimniecības ietekmi uz jautājumiem par ūdeni.

Rezumējums:

Veikta aptauja par ūdens taupīšanu un aizsardzību. Galvenais fokuss - apūdeņošana, ūdens taupīšana, dzeramais ūdens. Ūdens pārvaldībā visās dalībvalstīs iesaistīti dažādi līmeņi – nacionālais, ūdens baseinu, reģionālais, u.c.. Apūdeņošanas plātības atkarīgas ne tikai no vietējiem apstākļiem, bet arī no kultūrām, kuras tiek audzētas. Dānijā 17%, Zviedrijā 60 tūkst. Ha, Igaunijā 47 tūkst. Ha LIZ ir apūdeņota. Dažādās valstīs atšķiras ūdens avoti. Bieži izmanto mobilos smidzinātājus. Pilienvēda laistīšanas sistēmas vairāk dienvidu zemēs. Plānojas apūdeņoto platību palielināšana. Finansējums valstīs no LAP. Ir valstis, kur nav ES līdzfinansējums, bet ir nacionālās shēmas. Nākotnei jāvērtē gan KLP, gan reģionālās politikas. Dienvidu valstīm jāpārdomā procesu plānošana, lai taupītu ūdeni (tehnoloģijas, laiks, šķirnes, i.c.). Iespēja izmantot arī notekūdeņus. Par notekūdeņiem, jādomā arī kā arvien vairāk izmantot dūņas lauksaimniecībā kā N un P avotu. Lauksaimniecībā – jautājums vai nepieciešams subsidēt lauksaimniecību reģionos, kur jau ir liels ūdens deficīts, tiek radīts papildus stress citiem lietotājiem. Tas ir politisks jautājums. Prognozējas, ka klimata ekstrēmie parametri un prasības ūdens izmantošanai pieaugs, kas var radīt aizliegumu atsevišķās valstīs izmantot dzeramo ūdeni lauksaimniecībā.

Kopējais secinājums – nākotnē arvien vairāk ūdens nepieciešams apūdeņošanai. Jaunajā LAP paredzēts 25% efektivitātes palielinājums apūdeņošanas sistēmās. Nav skaidrība par uzskaiti, lai noteiktu pašreizējo situāciju un tad efektivitātes pieaugumu.

Ziemeļu valstīs jārunā par pretējo problēmu – pārāk daudz ūdens. Nepieciešama drenāža. Tas palīdzētu arī mazināt klimata pārmaiņas. Aptauja neietvēra meliorāciju, kaut tā ir ļoti svarīga.

Joprojām nav izveidota caurskatāma un pamatota sistēma maksai par ūdeni. Notiek diskusijas, un galvenais secinājums - nebūs iespējams izvairīties no maksāšanas par lauksaimniecībā izmantoto ūdeni, tomēr grūti būs iedibināt vienotu sistēmu. Nepieciešami reāli dati par to, cik lauksaimnieks par ūdeni maksā šobrīd.

Runājot par "water storage" – tiek likts uzsvars uz mitrziem. Nepieciešami priekšlikumi par pasākumiem šajā jomā!

Izskatāmais jautājums: Ilgtspējīgs patēriņš un ražošana. Sustainable Consumption and Production

Rezumējums:

Šobrīd nav skaidri definēti principi ilgtspējīgai ražošanai un patēriņam. Īpaši nav skaidrs, kas tiek apzīmēts ar pārtikas atliekām, pārtikas atkritumiem un pārtikas zudumiem (Food wastage, food waste and food losses).

Ražotāju vēlme mainīt DG Environment ekspertu un sabiedrības viedokli, ka galvenais pārtikas zudumu radītājs ir lauksaimnieks. Lauksaimniekiem ir skaidri jādefinē pozīcija – primāri produkcija tiek izmantota pārtikai, sekundāri lopbarībai un tikai nākamā pozīcija ir biomasa. Pats galējais solis – iestrādāšana augsnē.

Aktīvi pie pozīcijas definēšanas strādā jaunizveidotā darba grupa par pārtikas produktiem.

Ražotājiem un pārstrādātājiem jāizvērtē „value chain”, lai noteiktu pārtikas ilgtspējības kritērijus. Pārtikas atkritumus saimniecībās ražo, jāpozicionē un pareizi jādefinē, ko ar tiem dara, iesāk. Nedrīkstam norobežoties no pārtikas atkritumiem, bet mums ir jāatrod iespējas resursu izmantošanai bez atkritumiem. Jāvērtē, kā pārtika tiek izniekota patērētāju galā. Jāizglīto sabiedrība par oglekļa, saules enerģijas apriti dabā, lai mazinātu diskusijas par pārtikas, resursu zaudēšanu atkritumos.

Izskatāmais jautājums: Klimata politika, diskusija par Komisijas darbu Adaptācijas stratēģijas izstrādāšanā, secinājumi pēc UNFCCC diskusijām par lauksaimniecību pēc Durbanas; Climate Policy

Rezumējums:

Atšķirībā no agrāk uzstādītā mērķa, visdrīzāk temperatūras pieaugums prognozējas nevis 2⁰C, bet gan 4⁰C ar visām izrietošajām problēmām. Zemniekiem būs jāpalielina saražotās pārtikas apjoms, kaut lauksaimnieciskajai ražošanai piemērotās platības samazināsies. Durbanā vienojās, ka lauksaimniecība turpmākajās sarunās būs atsevišķa sadaļa. Tomēr vienošanās netika panākta. Lauksaimniecība jāņem vērā un jānosaka izejas pozīcijas (baseline) sarunām. Iesākumā jāmaina uzskaites noteikumi, lai tad domātu un runātu par SEG risku. Darba programma – vairāk pētījumu par lauksaimniecību un klimata pārmaiņām, ietverot arī pārtikas drošību. Arī klimata pārmaiņu mazināšanas potenciālu. Ir pretrunas starp gadsimta (Millenium) mērķiem un klimata pārmaiņu mazināšanas mērķiem. Nepieciešama dziļāka analīze par potenciālu, iespējamām, sinerģijām, adaptāciju un novēršanu. Jāsavieno lauksaimniecības mērķi ar klimata pārmaiņu mērķiem. Nedrīkst atdalīt lauksaimniecību no mežsaimniecības runājot par SEG izmešiem, kaut bieži tieši tā notiek. Pasaulē gaļas pieprasījums aug. Attīstīto tehnoloģiju dēļ Eiropa ražo produkciju ar viszemāko izmešu daudzumu uz vienību. Tas būtu neprātīgi eksportēt ražošanu uz neefektīvākām valstīm. Kā alternatīvs variants jāizvērtē iespēja eksportēt tehnoloģijas. Galvenais mērķis mēģināt likvidēt barjeras starp attīstītajām valstīm un tām kas attīstās, jo jaunattīstības valstīm nav konkrēti saistošie mērķi. Tos vajadzētu līdzsvarot. Šobrīd izpratne ir augusi visām valstīm. Jaunattīstības valstis baidās no barjerām, ko attīstītās valstis varētu veidot.

Problēma, ka mērķi ļoti vispārīgi un attiecībā uz lauksaimniecību vispār nav kvantificēti. Lauksaimniecība un mežsaimniecība nav pietiekoši nopietni vērtēta. Ir daudz pretrunīgi viedokļi un pētījumi. Mežus neņem vērā un piem. Krievijā, Kanādā meži aizņem lielas teritorijas. Nav īsti skaidrs, kādas ir Eiropas lauksaimniecības problēmas saistībā ar KIOTO protokolu. Jautājums – kā komisija aizstāvēs mūsu lauksaimniecības un mežsaimniecības produktu ražošanu. Ir vairāki scenāriji. Pozīcijas sagatavotas sadarbojoties ar visām dalībvalstīm. Ir ietverti arī meži. Tiek skaitīta absorbcija un ietekme uz izmešiem. Tā ir ne tikai pārtikas drošība un ekonomika, bet arī diplomātija. Mums jānotur mūsu pašu pārtikas ražošana, pārtikas drošība. Komisijas viedoklis, stratēģija šajā saistībā: Ja Eiropas zemnieki ražo augstāka vides standarta produkciju, tad kādas ir robežas un ES pozīcija.

Par agro-degvielām – 10% mērķis degviela transportam. Eiropā 15 – 20% zemes ir biodegvielām un tad rodas jautājums par pārtikas nodrošinājumu. Bez tam, biodegvielas ietekmē pārtikas cenu pasaulē. ES cer gūt vairāk labumu no pētniecības un sadarbības pētniecībā. Galvenais mērķis – iesaistīt visas puses. Mērķis nav noteikt kvantitatīvus rādītājus, bet gan iesaistīt dažādas puses, dažādās valstīs, lai atbildības sajūta veidotos visās pusēs. Mums ir jādara viss, lai lauksaimniecības sektors nekļūtu galvenais izmešu avots. Jautājums ir par tirdzniecību – PTO iesaistīšana.

Izskatāmais jautājums: Apvienoto Nāciju Konference Rio +20; United Nations Conference Rio+ 20

Rezumējums:

Nav panākts vienots viedoklis starp lauksaimnieku grupām. Ievērojamas atšķirības starp Eiropas un citu valstu lauksaimnieku pozīcijām. Cīņa starp jaunattīstības un attīstītajām valstīm. Diskusija par lauksaimniecības modeli – intensīva saimniekošana vai ekstensīva ekoloģiskā saimniekošana? Modelis kurš iegūst lielāko atbalstu un ir jāattīsta – ilgtspējīga zaļā izaugsme. Vides aizsardzības jautājumi un dažādu grupu pretrunas ir ļoti bremsējošs apstāklis lauksaimnieku sadarbībai pasaules lauksaimnieku organizācijā.

Jautājums par kuru tiek aizmirsts un par kuru nav pieejama skaidra informācija ir mežsaimniecības nozare. Ieteikums - skatīt lauksaimniecību un mežsaimniecību kontekstā.

Zanda Krūklīte

Paraksts

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA